

סגור חלון

כיצד זה קורה? מלכודת הנהג הצעיר בפוליסת הביטוח

החוק אומר דבר אחד, בתי המשפט מספקים פרשנויות שונות - מה עושים?

ג'ון גבע 26/6/14

בשל שכיחות התביעות שבהן מעורבים נהגים צעירים (בדרך-כלל מתחת לגיל 24) ו/או נהגים חדשים (בדרך-כלל בעלי ותק של מתחת לשנה), נוהגות חברות הביטוח לדרוש דמי ביטוח (פרמיה) גבוהים יותר ממבוטחים כאלה. כך שכל שרמת הסיכון לתאונה עולה - כך עולה גם מחיר הביטוח.

אולם מתי נחשב נהג ל"צעיר", ומהן ההשלכות במקרה של נזק לרכב כתוצאה מתאונה שבה מעורב נהג כזה בניגוד לכללי הפוליסה?

נהגים רבים מוציאים רישיון לפני גיל 18, מתגייסים לצבא, ורובם הגדול נוסע לאחר מכן לחו"ל. משום כך מרביתם אינם צוברים ניסיון רב בנהיגה, ולרוב מעורבותם בתאונות גבוהה יותר. לכן, נהגים מתחת לגיל 24 נחשבים ל"צעירים". גם מרכיב הוותק הוא פקטור בקביעת דמי הביטוח, וככל שהוותק נמוך יותר - כך דמי הביטוח גבוהים יותר.

אם פוליסת הביטוח שלכם מכסה גם נהגים צעירים, אזי במקרה של תאונה לא צריכה להתעורר כל בעיה, וחברת הביטוח תשלם את נזקי הרכב המבוטח וגם את נזקי הרכוש שנגרמו לצדדים שלישיים. אולם מה קורה במצבים שבהם היה מעורב נהג שאינו נקוב בפוליסה? (הרבה מבוטחים נוהגים לרכוש פוליסות שמיות שנחשבות לזולות יותר משמעותית מפוליסות "כל נהג" וללא מגבלת גיל).

בתי המשפט המחוזיים סיפקו מספר פסקי דין בנושא, ואפילו סותרים. במקרה שבו היה מעורב נהג צעיר שלא היה מכוסה בפוליסה, עלתה השאלה האם חל על נסיבות המקרה סעיף 17 לחוק חוזה הביטוח, הקובע כי על המבוטח להודיע למבטח על החמרת הסיכון כל אימת שמדובר ב"שינוי מהותי" בפוליסה.

ברור כי נהיגת רכב על-ידי מי שאינו עונה לתנאי הפוליסה מהווה שינוי מהותי שעשוי להחמיר את סיכון חברת הביטוח, זאת, כאמור, בשל שכיחות האירועים שבהם מעורבים נהגים צעירים.

החוק קובע כי במקרה שלא נמסרה על-ידי המבוטח הודעה על החמרת הסיכון, וקרה אירוע ביטוחי כגון תאונה - חברת הביטוח לא תהיה פטורה מתשלום פיצוי, אלא תהיה חייבת לשלם תגמולי ביטוח מופחתים, שייקבעו בהתאם ליחס בין הפרמיה שאותה הייתה גובה עבור כסוי ביטוחי לנהג צעיר - לבין הפרמיה שאותה גבתה בפועל.

למקרים הללו קיימים שני חריגים שבהן תהיה חברת הביטוח פטורה מתשלום פיצוי: הראשון הוא במקרה שבו פעל המבוטח בכוונת מירמה; והשני הוא במקרה שבו מבטח סביר אחר לא הסכים למבוטח לרכוש כסוי ביטוחי גם עבור פרמיה גבוהה יותר.

מי שצריך להוכיח כי חריגים אלה תקפים (אחד מהם או שניהם) היא חברת הביטוח. ואולם, אם לא תצליח לספק הוכחות לכך - יהיה עליה לשלם את תגמולי הביטוח.

פסק דין מחייב

כך, נקלענו למציאות שבה החוק קובע דבר מסוים - ואילו בתי המשפט מפרשים את החוק בהתאם לנסיבות, הראיות ועמדתם, וקובעים פסקי דין שתוצאתם לא מחייבת (פסק מחוזי מהווה הלכה מנחה לבתי משפט השלום ואינו מחייב את בתי המשפט המחוזיים).

לפיכך, שוק הביטוח ציפה להלכה של בית המשפט העליון (שפסק דינו מחייב את כל בתי המשפט, למעט העליון), ואכן פסק דין כזה ניתן לא מזמן.

אמנם האירוע לא היה בתחום הרכב אלא כזה הקשור לביטוח דירה ותכולתה (המבוטח פעל בניגוד לתנאי הפוליסה בנוגע לשימוש בכספת), אך בית המשפט העליון חייב את חברת הביטוח לשלם את תגמולי הביטוח, משום שלא הצליחה להוכיח כי התקיימו אחד משני החריגים לעיל.

עמדת החוק, בכפוף כאמור לתום-לבו של המבוטח שלא מתכוון לרמות את חברת הביטוח או במקרה שאף חברת ביטוח אחרת לא הייתה מוכנה לבטחו, היא ברורה, ובית המשפט העליון אף קבע כי לא יישללו תגמולי ביטוח ממבוטח אשר פעל בניגוד לתנאי הפוליסה בכל הקשור לנקיטה באמצעים להקלת סיכון חברת הביטוח, ואולם "עונשו" יהיה קבלת תגמולי ביטוחי מופחתים בהתאם ליחס בין שתי הפרמיות.

מומלץ למבוטחים שלא להמתין לפרשנותם של סעיפי הפוליסה ולבטח את הרכב בביטוח רחב ומקיף (גם אם הפרמיה גבוהה יותר). המציאות מוכיחה כי ההפרשים בין הפרמיות הם קטנים, ובמקרים רבים בטלים בששים, זאת לעומת הנזקים וההוצאות להם צפויים המבוטחים.

* הכותב הינו מומחה בביטוח ונזיקין, בעלים של משרד עורכי דין ג'ון גבע, ומשמש בין היתר כיועץ המשפטי של חברי לשכת סוכני הביטוח.